

HPö

18.10.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fi

STM069:00/2017

LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI LIIKENNE- JA POTILASVAHINKOLAUTAKUNNASTA SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Suomen Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Ehdotuksen pääsisältö

Esityksessä ehdotetaan, että liikennevahinkolautakunta ja potilasvahinkolautakunta yhdistetään liikenne- ja potilasvahinkolautakunnaksi. Lautakunta toimisi jakautuneena kahteen osastoon, joista toinen käsittelisi liikennevahinkoasioita ja toinen käsittelisi potilasvahinkoasioita. Kummallakin osastolla olisi oma päätoiminen puheenjohtaja ja lautakuntien jäsenet nimitettäisiin nimenomaisesti tietyille osastolle.

Esityksessä korostetaan sitä, että ehdotettu muutos tarkoittaisi vain lautakuntien hallinnollista yhdistämistä, eikä sillä siten ehdotuksen mukaan olisi vaikutusta potilasvahinkojen tai liikennevahinkojen ratkaisukäytäntöön. Yhdistämistä perustellaan muun muassa organisaatorakenteen ja toiminnan tehostumisella sekä tietojärjestelmistä aiheutuvien kustannusten kasvun hillitsemisellä. Lautakunnan toiminta rahoitettaisiin Liikennevakuutuskeskuksesta ja Potilasvakuutuskeskuksesta perittävillä maksuilla eli vastaavasti kuin nykyisin.

Lakiehdotusten on ehdotettu tulevan voimaan 1.1.2019.

Esityksen tavoitteista ja tavoitteiden perusteista

Lääkäriliitto jättää toimijoiden itsensä arvioitavaksi lautakuntien yhdistämiselle esitetyt tavoitteet ja niiden toteutumisen uudessa ehdotetussa mallissa ja sekä sen mikä on toteuttamiskelpoinen ja tarkoituksenmukainen ajankohta ehdotuksen voimaan tulolle etenkin kun valmisteilla on myös potilasvahinkolain kokonaisuudistus. Lääkäriliitto pitää tärkeänä, ettei uudistus ainakaan entisestään nosta toimijoiden potilasvakuutusmaksuja ja että kustannusten jako liikenne- ja potilasvakuutuksen kesken on ehdotetussa organisaatorakenteessa oikeudenmukaista ja läpinäkyvää.

Lääkäriliitto haluaa nostaa esiin seuraavia asioita:

Lääkärjäsenet ja asiantuntijat

Lääkäriliitto pitää ehdottomana lähtökohtana sitä, ettei ehdotetun lautakunnan lääkärijäsen *ilman nimenomaista suostumustaan* joudu osallistumaan lautakunnan toisen osaston suositusten tai lausuntojen valmisteluun, ratkaisemiseen tai antamiseen. Tämä periaate ilmenee vähintäänkin välillisesti *ehdotetusta 6 §:stä*, jossa todetaan, että jäsenet nimitetään kummallekin osastolle erikseen. Mainittuun säännökseen on Lääkäriliiton käsityksen mukaan tarpeen lisätä vielä *varajäsenet*. Osastojen erillisyyttä käsitellään asianmukaisesti niin ikään lain perusteluissa, kuitenkin niin, että ehdotuksen perusteluissa todetaan sivulla 7, että ”lautakuntien yhdistäminen kokoa samaan organisaatioon entistä enemmän vahingonkorvausoikeuden *sekä tiettyjen lääketieteen alojen, kuten esimerkiksi ortopedian ja neurologian asiantuntemusta*”. Tältä osin perusteluteksti on ristiriidassa edellä todetun peruslähtökohdan kanssa ja perustelutekstiä tulee tältä osin muuttaa. Sallassapito-, tietosuoja- ja virkavastuusäännökset ja –velvoitteet tulee niin ikään osastojen erillisyydessä huolellisesti arvioida.

Läketiede ja eri hoitomuodot kehittyvät yhä nopeammin ja terveysteknologia tuo terveyden- ja sairaanhoitoon uusien mahdollisuuksien lisäksi myös uusia haasteita. Vahinkoasioiden arviointi edellyttää toisaalta yhä erikoistuneempaa ja toisaalta yhä kokonaisvaltaisempaa asiantuntemusta.

Lääkäriliitto pitää kannatettavana sitä, että lautakunnan lääkärijäsenten määrää ehdotetaan lisättäväksi, jotta heidän työmääränsä pysyisi kohtuullisena. Toisaalta on todennäköistä, että lautakunnan ulkopuolisia asiantuntijoita joudutaan hyödyntämään enenevästi vahinkoasioiden monipuolistumisen ja ”vaikeutumisen” myötä. Lääkäriliitto kiinnittää huomiota siihen, ettei ehdotetussa laissa ole nimenomaista mainintaa lautakuntien käyttämistä asiantuntijoista muutoin kuin 19 §:ssä, jossa säädetään *virkavastuusta*, joka on ulotettu myös asiantuntijoihin. Ehdotuksen *perusteluissa* sivulla 21 tosin todetaan, että asiantuntijoiden käyttö lautakunnassa perustuu hallintolain 31 §:ään ja että sosiaali- ja terveysministeriön on ehdotukseen sisältyvän asetuksenantovaltuutuksen (22 §) perusteella tarkoitus säätää muun muassa täysistunnon oikeudesta nimetä pysyviä asiantuntijoita näiden tehtävään antamansa suostumuksen perusteella. Lääkäriliitto painottaa sitä, että joka tapauksessa niin lääkärijäsenten kuin asiantuntijoiden oikeus kohtuulliseen palkkioon tulee nimenomaisesti turvata niin lausunnonantamisessa kuin mahdollisessa, tosin ei missään tapauksessa toivottavassa, tuomioistuinkuulemisessäkin (vrt. OK 17 luku 66 § ja KKO:2017:61). Vahinkoasioiden arviointiin tulee saada paras saatavilla oleva asiantuntemus ja tämän johdosta myös palkkiotason tulee olla asianmukainen.

1 § Liikenne- ja potilasvahinkolautakunnan luonne ja toimivalta

Lääkäriliitto pitää kannatettavana ehdotuksen yleistä luonne- ja toimivalta-tykälää lautakunnasta. Koska lautakunta on ”*riippumaton ja puolueeton liikenne- ja potilasvahinkoasioita käsittelevä oikeussuojaelin*”, tulisi tuomioistuinten ensisijaisesti hyödyntää ja käyttää myös liikennevahinkoasioissa lautakunnan suosituksia tai pyytää lausunto oma-aloitteisesti, jos suositusta

ei ole käytettävissä. Lääkäriliiton käsityksen mukaan tämä tuomioistuinten oikeus olisi aiheellista esiintuoda myös 1 §:ssä vähintäänkin viittaamalla liikennevakuutuslain ja potilasvahinkolain säännöksiin, joissa säädetään ko. oikeudesta (laki liikennevakuutuslain muuttamisesta 65 § ja laki potilasvahinkolain muuttamisesta 11 a §).

Edellä todetun johdosta Lääkäriliitto toteaa esitykseen sisältyvästä liikennevakuutuslain muuttamista koskevasta 65 §:stä että sekä tuomioistuimella että *asianosaisella* tulisi olla oikeus pyytää liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalta lausuntoa korvausasian ollessa tuomioistuimessa käsiteltävänä. Säännös vastaa tuolloin myös ehdotettua säännöstä potilasvahinkolaissa (11 a §).

Potilasvahinkolautakunnalla on merkittävä asema sen määrittelyssä mitä on pidettävä vaadittavana *kokeneen* terveydenhuollon ammattihenkilön osaamistasona ja lautakunnan ratkaisulla voidaan edistää potilasturvallisuutta yksittäistapausta laajemminkin. Muun muassa näillä perusteilla Lääkäriliitto pitää kannatettavana sitä, että ratkaisukäytännöstä tiedotetaan aiempaa tehokkaammin esimerkiksi ylläpitämällä ratkaisutietokantaa, kuten esityksessä todetaan. Tiedottamisvelvollisuuden kirjaamista nimenomaisesti lakiin Lääkäriliitto pitää kannatettavana. Lääkäriliitto toteaa, että ajoittain Lääkärilehdessä julkaistut artikkelit potilasvahinkolautakunnan teemoittain julkaisemista ratkaisusuosituslyhennelmistä ovat olleet Lääkärilehden luetuimpia artikkeleita.

SUOMEN LÄÄKÄRILIITTO RY

MARJO PARKKILA-HARJU
Marjo Parkkila-Harju
puheenjohtaja

HEIKKI PÄRNÄNEN
Heikki Pärnänen
johtaja, politiikkatoimiala